

Scientific Notes of Institute of Journalism, T. 2 (71) 2018

Journal homepage: <http://www.journ.univ.kiev.ua/periodyka/index.php/2011-11-25-07-20-55.html>

IN THE SYSTEM OF SOCIAL COMMUNICATIONS

UDC 007:070.133:174(510)

«Code of Professional Ethics of Chinese Journalists»: The Text and the Context**Volodymyr Vladymyrov**

Doctor of Philology, Professor,
*Institute of Journalism, Taras Shevchenko National University of Kyiv,
36/1 Illienka Street., 04119 Kyiv, Ukraine*

The author's e-mail address for correspondence: wladimirow@ukr.net

ABSTRACT

The article has a purpose to understand in the first time in Ukraine the specifics of implementation of the ethical guides and practical experience, intended to be guided by journalistic corps of one of the superpowers of the world, which are new for the Ukrainian journalism studies.

The article continues to discover the theory and practice of Chinese media in Ukraine. Meanwhile, in the PRC, the dozens of institutes and faculties of journalism work on its creation and development, the research centers are in the office of the central committee of the Communist Party of China, the Academy of Social Sciences, the Academy of Sciences of the PRC, the Ministry of Education and Universities. The media world of this country is being currently involved into a program of in-depth reforms aimed at making the media closer to people, their problems, and abandoning the old communist propaganda. In the context of reforms, it is important not to miss the benchmarks, especially since the reforms, according to the CCP's guidelines, should start "from the bottom" (but be guided by "from above"). One such a benchmark is called "Code of Professional Ethics of Chinese Journalists", which is still unknown to Ukrainian scholars, journalists and the general public.

In addition, the ethics and practice of their implementation are of interest to Western (mostly English) scholarship. The research work on both the achievements and the problems of the Chinese mass media does not stop here. In the works of Western researchers, there is a constant interest of what social mechanisms guide the public opinion including professional ethics in this vast country, and how this sphere can be used in their own interests.

KEYWORDS: Chinese journalism, ethics of journalism, journalistic activity, media reform.

УДК 007:070.133:174(510)

«Кодекс професійної етики китайських журналістів»: текст і контекст

Володимир Владимиров, *Інститут журналістики Київського національного університету імені Тараса Шевченка, доктор філологічних наук, професор*

Резюме

Стаття є коментованим перекладом основних положень «Кодексу професійної етики китайських журналістів», текст якого надрукований як «Додаток І» у китайському підручнику «Вступ до журналістики» за авторства професора Лі Лянжуна з Інституту журналістики Фуданського університету (Шанхай, Китайська Народна Республіка). Також залучено праці дослідників журналістики інших країн – України, Великої Британії, США.

У статті продовжуються нові для українського журналістикознавства спроби краще зрозуміти теоретичні (зокрема етичні) настанови та практичний досвід їх втілення, якими покликаний керуватися журналістський корпус однієї з наддержав світу.

Стаття продовжує висвітлення теорії та практики діяльності китайських ЗМІ. У КНР над їх створенням та розвитком працюють десятки інститутів та факультетів журналістики, дослідницькі центри є у апараті центрального комітету комуністичної партії Китаю, в Академії суспільних наук, в Академії наук КНР, у Міністерстві освіти КНР. Світ ЗМІ цієї країни нині реалізує програму глибинних реформ, мета яких – наблизити ЗМІ до людей, до їх проблем, відмовитися від застарілої комуністичної пропаганди. У контексті реформ важливо не втратити орієнтири, тим більше, що реформи, згідно з настановами КПК, мають починатися «знизу» (але керуватися «зверху»). Одним з таких орієнтирів покликаний бути «Кодекс професійної етики китайських журналістів», досі невідомий українським ученим, практикуючим журналістам і широкому загалу.

Крім того, етичні засади та практика їх втілення цікавлять західну (переважно англomовну) науку. Тут не вшухає робота з дослідження як здобутків, так і проблем китайських мас-медіа. У працях західних дослідників відчувається постійний інтерес до того, якими соціальними механізмами (зокрема професійною етикою) керується громадська думка у цій величезній країні, та як можна впливати на цю сферу.

Ключові слова: китайська журналістика; етика журналістики; журналістська діяльність; реформування ЗМІ.

Владимиров В. «Кодекс профессиональной этики китайских журналистов»: текст и контекст

Резюме. Стаття являється коментованим перекладом основних положень «Кодекса профессиональной этики китайских журналистов», текст которого напечатан как «Приложение I» в китайском учебнике «Введение в журналистику» авторства профессора Ли Лянжуна из Института журналистики Фуданского университета, (Шанхай, Китай). Также привлечены труды исследователей журналистики других стран – Украины, Великобритании, США.

В статье продолжают новые для украинского журналистиковедения попытки лучше понять теоретические, в частности этические установки и практический опыт их реализации, которыми призван руководствоваться журналистский корпус одной из сверхдержав мира.

Статья продолжает освещение теории и практики деятельности китайских СМИ. Между тем в КНР над ее созданием и развитием работают десятки институтов и факультетов журналистики, исследовательские центры есть в аппарате центрального комитета

коммунистической партии Китая, в Академии общественных наук, в Академии наук КНР, в Министерстве образования КНР. Мир СМИ этой страны сейчас реализует программу глубинных реформ, цель которых приблизить СМИ к людям, к их проблемам, отказаться от устаревшей коммунистической пропаганды. В контексте реформ важно не потерять ориентиры, тем более, что реформы, согласно установкам КПК, должны начинаться «снизу» (но руководствоваться «сверху»). Одним из таких ориентиров призван быть «Кодекс профессиональной этики китайских журналистов», до сих пор неизвестный украинским ученым, практикующим журналистам и широкой общественности.

Кроме того, этические принципы и практика их воплощения интересуют западную (преимущественно англоязычную) науку. Здесь не утихает работа по исследованию как достижений, так и проблем китайских СМИ. В работах западных ученых ощущается постоянный интерес к тому, какими социальными механизмами, и в их числе профессиональная этика, руководствуется общественное мнение в этой огромной стране, и как можно влиять на эту сферу.

Ключевые слова: китайская журналистика; этика журналистики; журналистская деятельность; реформирование СМИ.

1. Вступ

Щоб краще зрозуміти світ ЗМІ Китайської народної республіки, механізми управління громадською думкою, які панують у КНР, маємо заглибитися у ті підвалини сучасної професійної етики китайських журналістів, яка лишається там авторитетним чинником повсякденної діяльності і впливає дуже серйозним, часто вирішальним чином на перебіг подій у царині мас-медіа. Питання про етичне чи неетичне є актуальним для сучасного Китаю з його відданістю тисячолітнім традиціям, повагою до етичного вчення Конфуція. І це не лише у світі мас-медіа, а й у будь-якій сфері економічного та соціально-політичного життя цієї країни.

Мета – вперше ознайомити українських журналістикознавців та працівників мас-медіа з основними положеннями китайського Кодексу професійної етики, додати коментарі західних дослідників з приводу втілення етичних принципів у практику ЗМІ цієї країни.

2. Методи дослідження

Основним методом дослідження є індукція, аналіз документальної інформації – тобто переклад іншомовного тексту, цитування, коментування, а також метод зіставлення.

3. Результати й обговорення

Етичні засади, викладені у Кодексі професійної етики китайських журналістів, цілком гармонійно вбудовані в етику сучасного Китаю як однієї з наддержав, що позиціонує себе на міжнародній арені як «developing country» – країну, що розвивається. Стрімке зростання КНР у останні сорок років пов'язують із Ден Сяопіном, засновником відходу від твердого комуністичного курсу до «соціалізму з китайським обличчям».

Відомо, що Ден Сяопін у 1926 р. приїхав до СРСР, під час навчання в університеті імені Сунь Ятсена, був прихильником М. Бухаріна, одного з лідерів більшовицької революції та, водночас, одного з провідників нової економічної політики – непу. Саме неп дозволив у період 1922–1929 рр. швидко підняти народне господарство Радянського Союзу з руїн, у яких воно опинилося в результаті громадянської війни та політики «військового комунізму». Гаслом цієї політики було: «Залишаючи за собою командні висоти, дещо

відступити у революційних комуністичних перетвореннях, частково дозволити капіталістичні стосунки в економіці, дати змогу буржуазним елементам підняти промисловість, торгівлю, фінанси».

Щось подібне почалося у КНР з приходом до влади Ден Сяопіна і триває там протягом останніх сорока років.

При цьому «командні висоти» лишаються за компартією. «На поверхні» суспільно-політичного життя це виявляється здебільшого саме у висуванні гасел, у наявності червоних прапорів та у підкресленні, час від часу, вірності справі засновників Китайської Народної Республіки, які встановили там владу комуністів у 1949 р., та лідера КПК Сі Цзіньпіна. Економіка, фінанси від 1978 р. лишилися «по той бік» комуністичних ідеалів, у світі буржуазних, по суті, капіталістичних і все меншою мірою керованих відносин. Так, 2018 р. КНР обійшла США за кількістю доларових мільярдів [1].

Усе це необхідно мати на увазі українському читачеві у ході знайомства з етичними нормами китайської журналістики. Це – простір гасел, тут все має бути витримане у душі вірності ідеалам 1949 р. і розвинуто під гаслами року 1978-го.

Отже, основний документ називається: **«Кодекс професійної етики китайських журналістів»**. Текст його взято з «Додатку 1», вміщеного у підручник «Вступ до журналістики» професора Лі Лянжуна [2].

Починається він з преамбули, зі ствердження основних політичних положень:

«Китайська журналістика є важливим витокком соціалізму з китайськими характеристиками і має бути його частиною. Журналісти повинні підтримувати принцип марксизму-ленінізму, справедливість ідей Мао Цзедуна, теорію Ден Сяопіна <...>, важливі для міркувань керівництва, щоб:

- ретельно впроваджувати наукову концепцію розвитку,
- утримувати високо прапор над навколишньою загальною ситуацією,
- служити людям, реформам та інноваціям, близькими до реальності, близькими до життя, близькими до мас,
- концепцією марксистської преси, керівною для практичної журналістики, навчати та поширювати теорії та лінії партії, принципи та політику,
- надалі продовжувати повноцінне спілкування новинами у роботі партії, ми повинні активно розповсюджувати систему соціалістичної основи цінностей та наполегливо працювати над її реалізацією,
- соціалістична концепція честі та ганьби, яка є професійною етикою журналістики, свідомо бере на себе зобов'язання соціальної відповідальності, відданості, чесності й справедливості, ще більшої чесності,
- це є місія результативності та співпраці,
- має бути жорсткий закон і порядок,
- ми маємо бути політично сильними, це і бізнес, і сувора дисципліна,
- стиль – позитивний.

Найперше – служити людям від щирого серця. Бути лояльним до партії, вірним батьківщині, вірним людям, щоб відображати ідеї партії та відображати людей, народний голос об'єднує нас і наполягає на правильному керівництві та спілкуванні з людьми.

ЗМІ мають зміцнювати єдність, дотримуватися позитивної пропаганди у громадській думці, контролювати та об'єднувати, щоб привести партію та уряд до контактів з масами людей, відігравати роль мосту єднання» [2].

Це – основні настанови, нижче ми розкриємо зміст основних статей Кодексу, однак перекладати з китайської увесь текст Кодексу тут немає сенсу, оскільки далі йдуть деталізація та конкретизація цих загальних політичних вимог.

Звернімо передовсім увагу на те, що слів «комунізм», «комуністичний» немає у тексті Кодексу. «Соціалізм з китайською специфікою», «марксизм» – не є їх синонімами, і навіть «марксизм-ленінізм» є його евфемізмом.

Як ці гасла сприймаються та втілюються самими журналістами Китаю – це і є найцікавіше у цій темі.

За відповіддю звернімося до сторонніх спостерігачів. Маємо думку, що це надасть незалежності оцінкам реальності. Отже, цікавою тут є стаття 2010 р. за авторства групи вчених – це Вен-Хвей Ло, Джозеф Ман Чан и Чжундан Пан, «Етичні стосунки та практика сприйняття: порівняльне дослідження журналістів у Китаї, Гонконзі та Тайвані» у часописі «Азіатський журнал комунікацій» («Asian Journal of Communication») [3].

Це порівняльне дослідження відносин і сприйняття журналістами різних типів конфліктів інтересів у Китаї, Гонконгу та Тайвані, під час яких саме й виявляється сила чи безсилля етичних норм.

Журналісти у всіх трьох регіонах визнані в статті сприйнятливими до «халяви» у вигляді невеликих подарунків, пригощань їжею і поїздок. Однак вони майже одностайно згодні з тим, що грошові вигоди від джерел новин неприйнятні.

Більшість журналістів вважають, що їхні колеги зазвичай не вдаються до прихованих прибутків. Журналісти твердо згодні з тим, що їм не слід запитувати рекламу від імені свого роботодавця, працювати в компаніях зі зв'язків з громадськістю або мати якусь іншу роботу.

Що стосується самоцензури, журналісти в трьох регіонах одностайно погодилися з тим, що пом'якшення негативного висвітлення ключових рекламодавців є неетичним.

Однак були значні розбіжності щодо пом'якшення негативного висвітлення уряду. Результати показують, що є розбіжність між ціннісними орієнтирами журналістів і сприйняттям їх, особливо в материковому Китаї і на Тайвані.

Наскільки це відрізняється від загальноновизнаних стандартів діяльності мас-медіа?

Звернімося до оцінок групи авторів, викладених у статті з журналу «Дослідження журналістики. Порівняльне дослідження 18 країн» [4] за 2010 р.

Томас Ханиш, Фолкер Хануш, Клаудия Мелладо, Марія Аникина, Роза Берганца, Інцилла Кангос наводять у статті основні результати порівняльного дослідження рольових уявлень, епістемологічних орієнтацій та етичних поглядів 1800 журналістів з 18 країн.

«Результати показують, що незалежність, надання політичної інформації та контроль над владою вважаються важливими журналістськими функціями у всьому світі. Неупередженість, надійність і фактична інформація, а також дотримання універсальних етичних принципів також цінують у всьому світі, хоча їх значення відрізняється в різних країнах.

З іншого боку, різні аспекти інтервенціонізму, об'єктивності та важливості відділення фактів від поглядів, мабуть, розрізняються по всьому світу. Західні журналісти, як правило, менше підтримують будь-яке активне просування певних цінностей, ідей та соціальних змін, вони більше дотримуються універсальних принципів у своїх етичних рішеннях. Західні журналісти, як правило, менше підтримують будь-яке активне просування певних цінностей, ідей та соціальних змін, вони більше дотримуються універсальних принципів у своїх етичних рішеннях» [4].

Порівняймо ці два тексти – етичний кодекс китайських журналістів та універсальні норми світової журналістики.

Якими ж є практики застосування проголошених етичних норм у китайських ЗМІ? Певна річ, стаття у науковому журналі не може дати розлогої відповіді на таке запитання. Можемо хіба що позначити напрям подальшого пошуку відповіді.

Звернімося до іншого дослідника, Дж. Г. Хассіда, автора дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філософії в Університеті Берклі (Каліфорнія, США) [5]. У цій роботі йдеться про спротив китайських журналістів загальній політиці компартії Китаю, тобто

фактично про спроби подолати цю суперечність, намагання у поодиноких випадках протиставитися роздвоєнню між настановами та вимогами, з одного боку – і досвідом практичної діяльності – з іншого.

«Але чому спротив відбувається? Коли це діє? Втручання журналістів, мотивованих до змін, конкретна політика чи загальна політична спрямованість китайського уряду здатні знаходити мікроможливості, щоб публікувати подразливі статті. Вони дуже зважають на особливості часу, беруться від хибного кроку, який може змусити керівництво звільнити їх або відправити до в'язниці. І журналісти, які не чинять спротив, не є на загал зацікавленими у явному виклику китайській державі».

Щодо тих журналістів, які зацікавлені в явному опорі, Дж. Г. Хассід у шостому розділі пропонує пояснення того, чому і коли вони вирішили кинути виклик могутній владі – тобто порушити чинний у країні етичний кодекс. Автор пише:

«Я частково відповідаю на ці запитання, звернувшись до двох випадків прямого опору: йдеться про відкритий лист, який суворо критикує управління КПК у “Китайській молодіжній щоденній” та коротке повідомлення про страйк у “Пекінських новинах” (Xin Jing Bao 新京报), обидва з яких відбулися наприкінці 2005 р.» [5].

Опублікований запис цих випадків доповнює інтерв'ю автора з багатьма основними учасниками обох інцидентів, письмовими джерелами та інтерв'ю з іншими працівниками засобів масової інформації.

«Результати показують, – пише Дж. Г. Хассід, – що журналісти, які, чинять спротив, швидше за все роблять опір очевидним, лише коли вони мають певні претензії проти представників влади. Зокрема журналісти в цих випадках перейшли від несприйняття до опору, коли дії держави (або його проксі):

1) руйнували їх повсякденне життя – що Сноу, та ін. називають “порушенням правила цвинтаря”,

2) коли вони мали чітку мету чи цілі,

3) коли вони мали сильне лідерство,

4) коли вони змогли використовувати мову морального обурення.

Крім того, хоча журналісти уважно стежили за змінами політичних можливостей, більш чи менш сприятливих для опору, під час руху “за течією” вони зважали на реальні зміни на краще у повсякденному житті країни. Це стрімкий розвиток міст, де життя значно комфортніше. За роки реформ пропорція кількості жителів сіл і міст змінився з 30–70% на 70–30%. Кількість міст з населенням понад мільйон мешканців сягнула у Китаї в 2018 р. 100. Це і широкомасштабне будівництво комфортного і доступного житла, значне покращення транспортного сполучення як між містами, так і всередині міст – так, кількість станцій метро в Пекіні сягає шести сотень, на станціях немає тісняви навіть у “години пік”. І те саме має місце в Шанхаї та інших “містах I категорії”, за китайським ранжуванням. Зростає рік від року дохід китайської родини, і це при м'якій податковій системі (зарплата до 4 тисяч юанів – до 600 доларів США – не оподатковується взагалі), і це за умов, що ціни на продукти харчування та предмети повсякденної потреби роками лишаються на одному рівні. В таких умовах критикувати систему, керовану КПК, фактично дуже важко, вимагати повалення або принаймні радикального реформування існуючого ладу – просто неможливо. Тим не менше, у громадській думці цієї країни є сильні переконання про наявність глибоких проблем у повсякденному житті, і це неунікненне явище: прірва між наявним і бажаним завжди буде існувати у людській свідомості» [5]. Це можуть використовувати журналісти, які прагнуть кращого (або, принаймні, іншого) тут і зараз. Досвід розвалу Радянського Союзу (який китайці вивчили дуже глибоко, детально і ретельно) показує, що події часом можуть розвиватися досить швидко і непередбачувано для їх учасників.

Повертаючись до тексту Професійного етичного кодексу китайських журналістів, зауважимо, що це доволі розлогий документ, поділений на 25 постулатів, зібраних у шість статей з такою кількістю в кожній: 4, 4, 5, 3, 5, 4.

Перша позиція першої, політичної статті виголошує у вступі: «Активно просувайте основні політичні рішення та плани партії та уряду, і у той же час поширюйте інформацію про всі сфери, як вдома, так і за кордоном, для задоволення зростаючих потреб людей в умовах зростання попиту на новини та інформацію для забезпечення права людей на інформацію, участь, нагляд» [2].

Преамбула до другої статті закликає: «Дотримуйтеся правильного напрямку громадської думки. Ми повинні підтримувати єдність та стабільність, встановити наступальну, позитивну публічність, оспівувати головну тему, продовжувати консолідуватися і розширювати позитивну та здорову громадську думку» [2].

Перша вимога цієї статті: «Завжди дотримуйтеся економічного будівництва як центру, підкоряйтеся вимогам, щоб рухатися в загальній ситуації реформ, розвитку та стабільності, прагнути сприяти і висвітлювати розвиток науки, сприяти соціальній гармонії».

Третя стаття вимагає: «Дотримуйтеся принципу автентичності новин. Робіть це за реаліями життя, наполягайте на поглибленому розслідуванні та дослідженні, повідомляючи правду – реальну, точну, комплексну та об'єктивну».

Четверта стаття виголошує: «Використовуйте тонкий стиль. Необхідно обирати правильне висвітлення, кут зору на життя, на цінності, прагнути зміцнення морального виховання, покращення комплексності, високої якості, чинити опір поганій атмосфері, приймати соціальний нагляд».

Подальші пункти кожної статті розвивають положення преамбул.

Стаття п'ята вимагає: «Дотримуйтеся реформ та інновацій. Дотримуйтеся правил новин, спілкування згідно із законом, вдосконалення управління громадською думкою, просування інноваційних ідей, інноваційного змісту, інноваційних форм, інноваційних методів, інноваційних засобів, щоб відобразити час. Зрозумійте закон, повний творчості».

Врешті, шоста стаття наголошує: «Дотримуйтеся законів. Щоб посилити поняття правової системи, дотримуйтеся Конституції та законів і правил, дотримуйтеся партійної дисципліни щодо журналістської роботи та захисту національних інтересів та безпеки, збереження державної таємниці».

Вочевидь, детальний розгляд цих позицій виходить за межі однієї статті. Та й чи є актуальним для українського журналістикознавства довідатися, як саме в деталях має бути реалізоване основне завдання Кодексу – сприяти здійсненню «великої мрії китайського народу» побудувати соціалізм з китайським обличчям?

Просте порівняння текстів відповідно китайського та українського етичних кодексів журналістів показує, як багато вони мають спільного – але водночас і як сильно відрізняються одне від одного.

Закінчується Кодекс професійної етики китайських журналістів вимогою до всіх дотримуватися його положень і обіцянкою об'єднання журналістів КНР, яке і прийняло цей документ, очолити і контролювати його дотримання у повсякденній практиці.

Нижче є припис:

«Федерація працівників преси Китаю, Сьома сесія правління, 2-е пленарне засідання, переглянуте 9 листопада 2009 р.».

4. Висновки

Українському читачеві вперше представлено і прокоментовано переклад фрагментів «Кодексу професійної етики китайських журналістів», взятий з китайського підручника з теорії журналістики професора Фуданьського університету (Шанхай, Китайська Народна Республіка) Лі Лянжуна з коментарями, з компаративним аналізом щодо поглядів європейських та вітчизняних учених на сутність феномена новин та з викладенням прикладів втілення цих теоретичних положень у практику діяльності китайських ЗМІ.

Оприлюднення українською змісту перекладених з китайської головних положень «Кодексу професійної етики китайських журналістів» дає змогу розширити наші знання щодо основних теоретичних положень та практичної діяльності китайських мас-медіа. Водночас переклади з досліджень конфліктів між владою та журналістами і всередині редакцій ЗМІ Китаю дозволили висвітлити «інший бік» справи, а саме проблеми імплементації цих норм у повсякденну діяльність і досвід функціонування етичних норм, проголошених у Кодексі, в умовах надзвичайно складної системи ЗМІ цієї країни, яка, до того ж, стрімко розвивається і проходить період докорінної реконструкції під керівництвом комуністичної партії – у напрямі «бути ближче до життя, бути ближче до народу».

Проведений аналіз свідчить, що в основі етичних норм китайських мас-медіа лежить «пом'якшений» варіант марксизму-ленізму, який китайські теоретики називають «соціалізмом з китайською специфікою». Автори «Кодексу» до певної міри відійшли від старого, маоїстського розуміння етичних норм, яке трактувало етичне як таке, що служить справі комуністичної партії, які б рішення вона не приймала, і розглядало журналістику винятково як засіб комуністичної пропаганди «зверху до низу». Однак здобутки реформ останніх сорока років, відомих як «епоха Ден Сяопіна», привели до зростання впливу ринкових стосунків в економіці на соціально-політичну сферу, тобто і на світ ЗМІ. Стрімке, внаслідок глибинних реформи у китайському суспільстві, зростання економіки, піднесення добробуту, освіти, культури населення змусили керівників ЗМІ Китаю (а це Китайська компартія, її інститути) переглянути й оновити етичні основи своєї теорії і визнати, що журналістика має бути не тільки засобом пропаганди і управління «несвідомими масами», а й засобом поєднання зусиль всіх учасників здійснення «великої китайської мрії».

Це у певних межах змінило і повсякденну діяльність китайських журналістів, що виявилось у поодиноких акціях непокори працівників редакцій хибним, на їх думку, рішенням керівних партійних чи державних органів. Це, певно, було цілковито неможливо за часів влади маоїстів з їхньою етикою «Преса – зброя партії». У цьому сенсі відбулося певне пом'якшення саме «комуністичного» складника етичних принципів як системи поглядів на природу новин у китайській теорії журналістики. Хоча певні залишки комуністичної ідеології залишаються мало не в кожному пункті «Кодексу», що видно з імперативної тональності стилістики його тексту, у ставленні до хибних або й шкідливих, на думку авторів, точок зору, які не слід поширювати через ЗМІ на широкі верстви населення.

Це є залишком саме комуністичного ставлення до ролі ЗМІ у суспільстві, і слід визнати, що ця традиція лишається у комплексі етичних норм китайських медіа ще дуже сильною. Те, що з'явилося нового у етичних вимогах до журналістів у Китаї, є прагматичне відкидання старокомуністичного ставлення до ЗМІ, виголошення того, що саме наближення до народу, потреби практики, необхідність задоволення потреб людей має визначати в кінцевому рахунку етичність ставлення журналістів до новини, і партійного керівництва до журналістів. Це є прояв на цих теренах відомого вислову Ден Сяопіна: «Неважливо, якого кольору кішка, важливо, щоб вона добре ловила мишей».

Деякі положення «Кодексу» збігаються з етичним кодексом, яким керуються українські журналісти. Однак відмінностей все ж набагато більше.

Слід зробити висновок, що неспівпадіння китайського етичного кодексу із подібними кодексами західних країн є проявом конфлікту між комуністичним фундаментом суспільного життя Китаю і відсутністю подібного конфлікту в країнах західної цивілізації.

Подяка. Автор висловлює щирю подяку магістру філології Гао Мін Юе з Даляньського університету іноземних мов (КНР), без чияї допомоги ця робота не була б виконана.

References

1. Segodnya.ua (2017), “Wealth goes to Asia: for first time ever China has more billionaires than the USA”, available at: <https://www.segodnya.ua/economics/business/bogatstvo-uhodit-v-aziyu-vpervyye-v-istorii-v-kitae-okazalos-bolshe-milliarderov-chem-v-ssha-1067272.html>
2. Liangrong, L. (2013), *Introduction to Journalism: a Textbook*, Shanghai, Publishing House of Fudan University, 702 p., available at: https://www.google.com.ua/search?q=Google%E5%AD%A6%E8%80%85%E6%96%B0%E9%97%BB%E5%AD%A6%E6%9D%8E%E8%89%AF%E8%8D%A3&biw=1280&bih=620&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=OsoIDUsYsAzI0M%253A%252C1BAvr3GLA3iITM%252C_&u sg=_ZsyJBDsXr5ibVGVRko_GY29Fs08%3D&sa=X&ved=0ahUKEwjv-vHlqLLZAhVQL1AKHXn1BYwO9QEIKjAB#imgrc=OsoIDUsYsAzI0M
3. Lo, V.-H., Chan, M. J. & Pan, Zh. (2005), “Ethical attitudes and perceived practice: a comparative study of journalists in China, Hong Kong and Taiwan”, *Asian Journal of Communication*, vol. 15, no. 2, pp. 154-172, available at: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01292980500118656>
4. Hanitzsch, T., Hanusch, F., Mellado, C., Anikina, M., Berganza, R. & Cangoz, I. (2011), “Mapping journalism cultures across nations: a comparative study of 18 countries”, *Journalism Studies*, vol. 12, no. 3, pp. 273-293, available at: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1461670X.2010.512502>
5. Hassid, J. H. (2010), *Pressing Back: The Struggle for Control Over China's Journalists*, PhD diss. (polit. sci.), Berkeley University of California, 118 p., available at: <https://escholarship.org/uc/item/0531q579#main>

Submitted 27.02.2018

Список джерел

1. Богатство уходит в Азию: впервые в истории в Китае оказалось больше миллиардеров, чем в США. URL : <https://www.segodnya.ua/economics/business/bogatstvo-uhodit-v-aziyu-vpervyye-v-istorii-v-kitae-okazalos-bolshe-milliarderov-chem-v-ssha-1067272.html> (дата звернення: 27.02.2018)
2. Лі Лянжун. Вступ до журналістики : Підручник. Шанхай, Видавництво Фуданського університету, 2013. 702 с. (китайською мовою). URL : https://www.google.com.ua/search?q=Google%E5%AD%A6%E8%80%85%E6%96%B0%E9%97%BB%E5%AD%A6%E6%9D%8E%E8%89%AF%E8%8D%A3&biw=1280&bih=620&tbm=isch&source=iu&ictx=1&fir=OsoIDUsYsAzI0M%253A%252C1BAvr3GLA3iITM%252C_&u sg=_ZsyJBDsXr5ibVGVRko_GY29Fs08%3D&sa=X&ved=0ahUKEwjv-vHlqLLZAhVQL1AKHXn1BYwO9QEIKjAB#imgrc=OsoIDUsYsAzI0M (дата звернення: 27.02.2018)
3. Вен-Хвей Ло, Джозеф Ман Чан и Чжундан Пан, «Етичні стосунки та практика сприйняття: порівняльне дослідження журналістів у Китаї, Гонконгу та Тайвані» у часописі «Азіатський журнал комунікацій» (Weng Hwei Lo, Jozef Man, Zhungdang Pan. Ethical

Attitudes and Perceived Practice: a Comparative Study of Journalists in China, Hong Kong and Taiwan. // *Asian Journal of Communication*, Volume 15, 2005, Issue 2, (англійською мовою), - pp. 154 – 172). URL : <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/01292980500118656> (дата звернення: 27.02.2018)

4. Томас Ханиш, Фолкер Хануш, Клаудия Мелладо, Мария Аникина, Роза Берганца, Инцилла Кангос. Карта сайта журналистики. Порівняльне дослідження 18 країн // Дослідження журналістики». 2011. Т. 12, Вип. 3. С. 273–293. URL : <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/1461670X.2010.512502> (дата звернення: 27.02.2018)

5. Pressing Back: The Struggle for Control Over China's Journalists by Jonathan Henry Hasid URL : <https://escholarship.org/uc/item/0531q579#main> (дата звернення: 27.02.2018)

Надійшла до редколегії 27.02.2018